

Det er bare ved å be om unnskyldning gjennom ambassaden at hans land vil ta ham inn igjen. Derfor erkjenner også Utlendingsdirektoratet at han er ureturnerbar.

Samtidig mener man der at han trygt kan dra hjem. Han er totalt uforstående til dette.

Han kan ikke reise hjem på grunn av det som venter ham der. Han frykter for tortur og dødsstraff. Han har etterlatt sin kone som han selvfølgelig vil leve videre sammen med, men hvor og hvordan?

Håpløshet

Støttegruppen rundt Johan ba ham frem-skaffe brevet som førte til at han fikk visum til EU-landet. Det ville styrke hans troverdighet. Så han ba kona om å be visumavdelingen i EU-landets ambassade om en avskrift av dette brevet. Utenfor ble hun stoppet av ambassadens portvakt, en lands-

mann. Han søkte etter Johans navn i en database og sa at han nok visste at Johan var politisk flyktning i Europa, at hun måtte komme seg unna, ellers ville han tilkalle det lokale politiet – «og kom aldri igjen!»

Uansett hvordan Johan velger, så er livet utsiktsløst og hans fremtid blokkert. Som avvist asylsøker kan Johan ikke jobbe som lege, selv med gyldig autorisasjon, og han kan ikke reise til et annet land. Han har ikke pass, og fremmedpolitiet har konfiskert hans eneste andre identitetsdokument, førerkortet. Han slåss mot følelsen av håpløshet hver dag uten meningsfylte gjøremål. Kona har flyttet hjem til sine foreldre, behandles mot depresjon og bebreider ham hans etiske valg og forstår ikke at han ikke kan sende penger hjem.

Kanskje det verste er at han kun er blitt hørt én gang: ved ankomst til landet. Siden

er hans sak ført av advokater som i vekslende grad har satt seg inn i hans sak. Han har ikke fått lov å legge frem saken personlig. Utlendingsnemnda har ikke engang nemndsbehandlet saken hans. Den betraktes jo som utroverdig. Menneskerettighetsutvalget i Legeforeningen ble høsten 2007 orientert om min venns skjebne – men kunne ikke gjøre noe for ham.

Hvordan kan vi hjelpe staten å tilpasse asylpraksis slik at den lever opp til forpliktelsen overfor kolleger som har mot til å velge ut fra samvittighet og til å stå imot overgrep mot pasienter?

Johans venn og kollega

Manuskriptet ble mottatt 26.8. 2008 og godkjent 25.2. 2009. Medisinsk redaktør Erlend Hem.

Kommentar

Leger som ikke får asyl

Legeforeningens utvalg for menneskerettigheter behandlet denne saken i møte i juni 2007. På grunnlag av utvalgets behandling skrev president Torunn Janbu et svarbrev der hun redegjorde for Legeforeningens praksis i slike saker.

Fra tid til annen får utvalget henvendelser fra støttepersoner for leger som har søkt om asyl og fått avslag. Utvalget har forståelse for at avslag på opphold kan skape frustrasjon, men utvalget har ikke kompetanse eller ressurser til å gå inn i enkeltsaker.

Utvalget ser med bekymring på at leger kan bli utsatt for press fra sine myndigheter

til å foreta handlinger som er i strid med internasjonale konvensjoner og anbefalinger. Vi arbeider med dette på flere måter gjennom Legeforeningens internasjonale samarbeidsorganisasjoner og andre nasjonale legeforeninger.

Utvalget er klar over at helsetilbudet både for asylsøkere og de som har fått avslag og oppholder seg i landet uten gyldige papirer, ikke er godt nok. Blant annet må rettighetene for disse gruppene avklares. Dette ble behandlet i statusrapporten *Likeverdig helsetjeneste? – Om helsetjenester til ikke-vestlige innvandrere* (1). I rapporten

foreslås det tiltak for å bedre helsetilbudet for disse gruppene.

Eline Thorleifsson

eline@thorleifsson.com
Den norske legeforenings
menneskerettighetsutvalg
Ullernveien 23
0280 Oslo

Litteratur

1. Den norske legeforening. Likeverdig helsetjeneste? – Om helsetjenester for ikke-vestlige innvandrere. Oslo: Den norske legeforening, 2008. www.legeforeningen.no/index.gan?id=144525 (10.2.2009).